

Op ontdekking langs de Noordzee

Verslag Zeelessen schooljaar 2021 - 2022

Met de Zeelessen krijgen schoolkinderen een unieke natuurbeleving aan de rand van ons grootste natuurgebied: de Noordzee. Strandjutten, korren met een sleepnet, schelpen bekijken, ...natuurbeleving met al je zintuigen! Door het zélf te ontdekken en te beleven, blijft de ervaring hangen. Dáár kan blijvend enthousiasme voor natuur, natuurliefde en verantwoordelijkheidsgevoel voor onze Noordzee ontstaan. Met dit project worden niet alleen veel kinderen bereikt, maar ook veel volwassenen, zoals ouders en leerkrachten en zelfs geïnteresseerde badgasten die toevallig in de buurt zijn.

Verslag augustus 2022, Elma Duijndam, ARK Natuurontwikkeling

Inleiding

De Noordzee is ons grootste natuurgebied. Er leven 220 verschillende soorten vis, zeehonden, walvissen, dolfijnen en bruinvissen. Het barst in en om de zee ook van de vogels, krabben, kreeften, schelpdieren, kwallen en nog veel meer bizarre en bijzondere zeedieren.

Het leven in de Noordzee gaat helaas hard achteruit. ARK Natuurontwikkeling en het Wereld Natuur Fonds zetten zich in om de Noordzee te beschermen en weer vol leven te maken. We vinden het ook belangrijk dat kinderen de natuurlijke waarden van Noordzee leren kennen en dat de Noordzee gaat leven in de hoofden en harten van kinderen. Dat begint bij een onvergetelijke ervaring aan zee. Daarom zijn er in het najaar van 2021 Zeelessen gestart op het strand bij Noordwijk. De lessen zijn bedoeld voor de bovenbouwklassen van basisscholen uit de directe omgeving.

Dit is het verslag van het eerste jaar van het Zeelesproject. De Zeelessen zijn uitgevoerd door natuurgids Tessa Yanover van Moedertje Groen, een ervaren en enthousiaste natuurgids. De lessen zijn mede mogelijk gemaakt door het Wereld Natuur Fonds.

De Zeelessen

Vorbereiding in de klas

Om de kinderen goed voor te bereiden vragen we de leerkrachten om van tevoren in de klas aandacht te besteden aan de Noordzee. Daarbij kan gebruik worden gemaakt van twee "Toekomstkunde" lessen van het Wereld Natuur Fonds en van twee filmpjes.

- <https://www.webwinkel.ark.eu/producten/educatie/toekomstkunde-help-de-noordzee>
- <https://www.webwinkel.ark.eu/producten/educatie/toekomstkunde-praten-met-de-zee>
- <https://www.youtube.com/watch?v=ITWUn68IfY0>
- <http://moedertjegroen.nl/2021/06/vlog-kwallen-knuffelen/>

Het vooraf geven van deze lessen geeft het veldbezoek meer diepgang. In de praktijk blijkt helaas dat veel leerkrachten hier vanwege tijdsdruk vanaf zien.

De Zeeles

Windkracht, windrichting en het getij zijn allemaal factoren waar rekening mee gehouden moet worden bij een Zeeles. Het korren (met zijn allen vissen met een sleepnet) kan alleen doorgaan als de golven niet te hoog zijn. Daarom wordt soms besloten om de les te verzetten, of om niet te korren, maar bijvoorbeeld met garnalennetjes aan de slag te gaan.

In grote lijnen is het verloop van de les als volgt: na een introductie over het leven in de Noordzee gaan de kinderen in groepjes aan de slag. Ze maken contact met de zee en bedenken vragen die ze aan de Noordzee willen stellen. Die worden vervolgens besproken. Het hoogtepunt is meestal het korren. De vangst wordt in bakken gedaan en bekeken. Daarnaast zijn er andere activiteiten, zoals strandjutten, schelpen zoeken, duintjes blazen en chips proeven die van zeewier zijn gemaakt.

Korren: met zijn allen vissen met een sleepnet

Folder over de Noordzee

Er is een aansprekende folder gemaakt om uit te delen tijdens de Zeelessen. Niet alleen aan de kinderen, ouders en leerkrachten, maar ook aan nieuwsgierige badgasten. De folder geeft informatie over het leven in de Noordzee en het werk van ARK en het Wereld Natuur Fonds. De zeefolder is apart toegevoegd als bijlage.

Aanmeldingen en deelname scholen

In het schooljaar 2021/2022 hebben er 490 kinderen van 9 verschillende basisscholen deelgenomen aan de Zeelessen. Daarbij waren 113 volwassenen betrokken: de leerkrachten en begeleidende (groot-)ouders. Ook zij zijn op deze manier bekend gemaakt met de natuur van de Noordzee. De andere ouders horen thuis de enthousiaste verhalen van de kinderen en zien de zeefolder, wat ook weer leidt tot meer bekendheid met de Noordzee als natuurgebied.

school	plaats	groepen	leerlingen	volwassenen
<i>Najaar 2021 (pilot)</i>				
Zeehonk Wakersduin	Noordwijk	2	36	9
De Witte School	Noordwijk	1	27	5
<i>Voorjaar 2022</i>				
Jenaplan Waterval	Lisse	2	58	13
Lisbloem	Lisse	2	42	10
De Bronckhorst	Noordwijk	2	44	10
De Klaverweide	Noordwijk	4	94	22
Montessorischool	Noordwijk	2	60	14
De Witte School	Noordwijk	2	51	12
Het Sterrenwerk	Sassenheim	3	56	13
Emmaus	Voorhout	1	22	5
Totaal	9 scholen	21	490	113

Ook andere strandbezoekers genieten mee

Het korren met het sleepnet en het binnenhalen van de vangst trekt altijd veel andere geïnteresseerde strandbezoekers. Zij krijgen op deze manier ook een deel van het verhaal mee. De folder over de Noordzee wordt ook graag in ontvangst genomen en bekeken.

De resten van het harig mosdiertje uitpluizen.

Zeewierchips proeven!

Wat vonden ze ervan?

De kinderen:

- Bij de vraag wat de kinderen leuk vonden aan de Zeeles antwoordden ze: "Alles!"
- "Ik vond het platvisje leuk, dat die zich verstopt in het zand".
- "Ik heb een krabbenschild gevonden met een zeeslakje erop en toen ik goed keek kwam het slakje eruit (muiltje), dat vond ik het leukst."
- Er was een jarige, die was zo gelukkig met zijn afgeknotte strandgaper die hij had gevonden. Een verjaardag om nooit te vergeten, zei zijn moeder.

De begeleiders:

- Een moeder: "Ik heb nog nooit een groep zo enthousiast aan zee gezien. Heel leuk!"
- Een juf: "Ja, ze zijn vaak wel enthousiast, maar vandaag was wel extreem! Maar ik vond het vooral leuk dat ik voor het eerst zelf een kwal durfde vast te houden en hier meer over heb geleerd. Dat had ik alleen nooit gedurfd."
- Andere moeder: "Ik bleef zelf ook vragen aan Tessa stellen. Wat bijzonder al die kleine weetjes over dieren die eigenlijk bijna onzichtbaar zijn!"

Waarnemingen en vondsten

Wat er ontdekt wordt varieert enorm, afhankelijk van seizoen, windrichting, getijde.

- De getijdenpoeltjes waren één groot aquarium. Het zonnetje scheen in het water en het water was glashelder. Over de bodem gingen grondels en je zag hele scholen vis zwemmen, garnalen en krabben groeven zich in en er lag een pareltje: de babyzeester.
- De gigantische hoeveelheid dood harig mosdiertje vormt al weken een 'probleem' op het strand. Maar tussen al die kilo's zit heel veel klein leven. Zoals zeesterren, porseleinkrabben en (larven van) zeepissenbedden, vlokreeftjes en zeeduizendpoten.
- Nadat de vangsten bekeken en bewonderd zijn, mogen de kinderen de dieren weer voorzichtig in de zee terugzetten. De krabbetjes die zich dan razendsnel ingraven vindt iedereen geweldig!

Zeenaald

Baby-inktvis
Zwemkrab

Een harinkje in de kwal

De zeelessen gaan door!

Dankzij een nieuwe samenwerking met het Deense energiebedrijf Ørsted kunnen er ook komend jaar weer Zeelessen worden uitgevoerd onder begeleiding van Moedertje Groen!

Leidsch Dagblad, 24 mei 2022

dinsdag 24 mei 2022

Regio **5**

REPORTAGE Kwallen vangen tijdens zeelessen Moedertje Groen

'Jonge kinderen zijn de toekomst voor Noordzee'

'Hebben vissen het koud?' en 'Hoeveel schepen liggen er op de bodem van de Noordzee?' Leerlingen uit de bovenbouw van basisscholen in Noordwijk stellen vragen aan Moedertje Groen en gaan vissen tijdens de zeelessen.

Thiske Hensbroek
t.hensbroek@mediahuis.nl

Noordwijk ■ Het is best fris wanneer leerlingen van groep 7 van basisschool De Witte School om 13:00 het strand op lopen voor een echte zeeles van Tessa Yanover, ook wel Moedertje Groen. Tijdens de zeelessen mogen de kinderen vragen stellen aan de Noordzee. „Zee, hoe gaat het met je?” en „Hoeveel vissen gaan er per jaar dood aan plastic?” Interessante vragen waar zelfs Moedertje Groen niet altijd antwoord op heeft. Aan de hand van deze vragen vertelt Yanover van alles over wat er in de Noordzee te vinden is. Kinderen luisteren geboeid naar verhalen over bruinvissen, reuzenhaaien, plankton, roggen en verschillende soorten vissen. Het tweede deel van de les bestaat uit het vangen van dieren uit de Noordzee.

Het water is koud, 15 graden maar. Toch gaan de leerlingen al bibberend en gillend samen met Moedertje Groen het koude water in om een groot net door het water te trekken. De vangst: kwallen, garnalen, krabben, kleine haringen en zelfs een hermietskreeftje. De kwallen vallen

Kinderen uit groep 7 van de Witte School gaan vissen tijdens de zeelessen.

FOTO ROB VAN DUILLEMEN

niet bij elke leerling in de smaak: „Getsie, hij leeft nog.”

Moedertje Groen organiseert de zeelessen in opdracht van ARK Natuurontwikkeling. Het doel: leerlingen op jonge leeftijd bekend ma-

ken met het grootste natuurgebied van Nederland. De Noordzee. Want het blijkt dat er weinig mensen zijn die verstand hebben van dit gebied. ARK heeft het Noordzeeprogramma opgezet waarbij aandacht wordt

besteed aan het opnieuw opbrengen van natuurlijke processen in de zee. „Jonge kinderen zijn de toekomst voor onze Noordzee.” Bovenbouwleerlingen van de basisschool blijken de perfecte leeftijd te hebben

voor de natuureducatie. „Ze hebben vaak nog die verwondering, vinden veel interessant. Middelbare scholieren zijn vaker met andere dingen bezig” aldus Gwenael Hanon van ARK Natuurontwikkeling.